

“Βερβενιάς” - Έμμετρη ιστορία των Βερβένων
(Μέροσ Α”)

Βέρβενα είν' ο τόπος μου, ψηλά στην Αρκαδία,
χωριό μεγάλο κι όμορφο με ένδοξη ιστορία.
Τα σπίτια του είναι πέτρινα, με μάρμαρο χτισμένα
και τα στενά δρομάκια του με άνθη στολισμένα.
Εκεί γεννήθηκα εγώ, πρωτάκουσα τ' αηδόνια,
εκεί που τρέχουν τα νερά, πιο κρύα από τα χιόνια.
Εκεί πρωτοαντίκρισα το φως πάνω απ' τους βράχους,
εκεί επρωτοάκουσα τους πράσινους βατράχους.
Πεζούλες ήταν στο χωριό, όλο περιβολάκια
και από εκεί μαζεύαμε νόστιμα φασολάκια.
Τη γίδα μας τη δέναμε σε μιας μπιστόλας κάνη,
που ο προπάππους μου μ' αυτήν Τούρκους είχε ξεκάνει.
Με βόλια παίζαμε παιδιά, που 'χαμε βρει στη ράχη,
Εκεί όπου εδόθηκε η ένδοξη η μάχη.
Νάρκες κομμάτια είχαμε μέσα εις τις αυλές μας
και από κει ετρώγανε οι κότες οι δικές μας.
Στο κράνος το γερμανικό, φύτεψε μαντζουράνα
που κάθε μέρα πότιζε η όμορφή μου μάνα.
Κι όταν σατούνι φτιάχναμε μέσα εις το καζάνι,
μ' ένα σπαθί το κόβαμε που είχαμε απ' το Μπιζάνι.
Τροκάνια ακούγονταν εκεί, σαν να 'τανε ορχήστρα
κι εγώ σφεντόνα έπαιζα, μέσ' απ' την πολεμίστρα.

Με τούτα δω τα πράγματα ζούσα την ιστορία,
μα τότε δεν τη γνώριζα και είχα απορία.
Και τώρα που μεγάλωσα και διάβασα βιβλία,
να σας την πω αποφάσισα χωρίς ταλαιπωρία.

Τραϊ όδήγησε εκεί τους πρώτους τους ανθρώπους
και εγκατασταθήκανε σ' αυτούς εδώ τους τόπους.
Μάρμαρα κουβαλήσανε να φτιάξουνε τη βρύση
και το τραϊ σκαλίσανε ψηλά να τη στολίσει.

Για την πατρίδα απ' το χωριό πολλοί 'ναι σκοτωμένοι,
στη μέση στην πλατεία μας είν' όλοι τους γραμμένοι.

Στα πανηγύρια του χωριού, που όλοι τραγουδάμε,
χορός γύρω τους στήνεται κι όλοι μαζί γλεντάμε.
Με τις χαρές και τα κρασιά ξυπνούν οι σκοτωμένοι,
που όλοι τους απ' το χορό είναι αγκαλιασμένοι.
Κι όλοι μαζί χορεύουμε, μα όμως δεν ξεχνάμε
πως χάρη στη θυσία τους σήμερα τραγουδάμε.
Και όσο για τα προ Χριστού, δεν βρήκα να διαβάσω,
μα σαν τα μάθω, σίγουρα κι αυτά θα σας τα γράψω.
Ανασκαφές δεν έγιναν, δεν βρέθηκαν στοιχεία
κι ίσως σας πει ο Φάκλαρης αυτή την ιστορία.

Ο τόπος είναι άγονος μα βγάζει παλικάρια
τους Τούρκους επολέμησαν, σα να 'τανε λιοντάρια.
Θανάσης ο Καράμπελας, το χίλια εφτακόσια
τους Τούρκους εκυνήγαγε, τους έπαιρνε τα γρόσια
κι άμα δεν ξέρεις, θα σου πουν για την παλικαριά του
ο Μπαρμπιτσιώτης Ζαχαριάς και όλα τα παιδιά του.
Τραγούδια γράφτηκαν γι' αυτόν και είναι δοξασμένοι
κι από την ιστορία μας δεν είναι ξεχασμένοι.

Κολοκοτρώνης ήρθε 'δώ το χίλια οχτακόσια
για να του δώσουμε τροφές, χωρίς να δώσει γρόσια.
Και μεις δεν δώσαμε τροφές, δεν δώσαμε σιτάρια,
υπήρχε φόβος η Τουρκιά να πάρει τα τομάρια.
Κι ο Θοδωρής οργίστηκε και βάζει μέγα φόκο
και το χωριό εκάηκε και έγινε μπουρλότο.
Τον Αδραχτά τον σκότωσαν, τη νιόνυφη αφήνουν,
παίρνουν τ' ασημοκάντηλα, τον Πρόδρομο τον γδύνουν.

Λεύτεροι μέσα στη σκλαβιά ζούσαν οι Βερβενιώτες,
τον Τούρκο πάντα πάλευαν, σαν άξιοι πατριώτες.
Τριπολιτσά αγναντεύοντας, ψηλά από το χωριό τους,
τζαμιά να κομματιάσουνε ήτανε τ' όνειρό τους.
Βλέποντας, δεν κρατιόντανε, θέλαν να κατεβούνε,
τους Τούρκους να σκοτώσουνε να ελευθερωθούνε.
Κολοκοτρώνης έφθασε, Δεσπότες τρεις αντάμα,
στρατόπεδο οργανώσανε για να γενεί το θάμα.
Στον κάμπο δεν χρειάστηκε όμως να κατεβούνε,
οι Τούρκοι από μόνοι τους ήρθανε να τους βρούνε.

Παίρνουν μπιστόλες και σπαθιά και δυο κανόνια σέρνουν
και όλοι για τα Βέρβενα ευθύς το δρόμο παίρνουν.

Θέλουνε το στρατόπεδο αυτοί να διαλύσουν,
τον δίκαιο αγώνα μας ευθύς να καταλύσουν.

Φουστάτο εξοπλίσανε, για Βέρβενα κινάνε,
παίρνουνε τον ανήφορο στο Λούβρο για να πάνε.
Σαρίκια τούρκικα σωρό στο Λούβρο ξαγναντούνε,
προς το χωριό ροβόλησαν στα σπίτια μας να μπουέ.
Μα οι βράχοι έχουν χέρια και κρατάνε και σπαθιά,
δεν περνάν' εδώ σαρίκια, δεν περνάει η Τουρκιά.

Στο βράχο εκεί το στήσανε, ψηλά το μπαϊράκι
και το θωρούν απ' το χωριό και πίνουνε φαρμάκι.
Λύσσα τους πιάνει τρομερή για να το κομματιάσουν
και τρόπο ψάχνουνε ευθύς για να το κατεβάσουν.

Η Μάνη το εγέννησε αυτό το παλικάρι,
που πάνω εκεί εσκότωσε τον Τούρκο μπαϊραχτάρη.
Οι Τούρκοι εξαφνιάστηκαν. Πολύ μ' αυτό τρομάζουν,
μα ευθύς, άλλον στη θέση του μπαϊραχτάρη βάζουν.

Και το χωριό ελύσσαξε. Όλοι τα δόντια τρίζουν
και στον Μανιάτη ήρωα, όλοι μαζί ελπίζουν.

Στο κούτελο σημάδεψε, χωρίς λεπτό να χάσει
τον Τουρκαλά που τόλμησε το βράχο ν' ατιμάσει.
Γκρεμίζεται ο Τουρκαλάς σα να 'τανε τσουβάλι,
το βλέπουν κι ανταριάζονται, τα χάνουνε οι άλλοι.

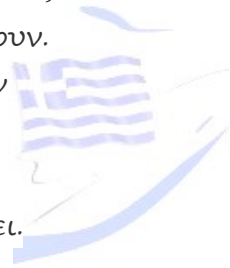
Οι Έλληνες μ' αλαλαγμούς γιουρούσι ξεκινάνε,
γέρνουνε στον ανήφορο, τους Τούρκους για να φάνε.

Μεγάλη μάχη έγινε σ' εκείνο το λιθάρι
και για την ιστορία μας το έχουμε καμάρι.
Γυναίκες πολεμήσανε, παπάδες, νέοι, γέροι,
τους Τούρκους κυνηγήσανε, ολόκληρο τ' ασκέρι.
Κι ο Μουσταφά στα Δολιανά, σαν βλέπει το φουστάτο,
αμέσως εκατάλαβε, το πήρε το μαντάτο:

«Τα Βέρβενα δεν πέσανε. Δεν πέτυχε ο σκοπός μας.
Ελάτε μπρος να φεύγουμε, γιατί έρχεται ο χαμός μας.
Αφήστε τον Νικηταρά και πάμε να σωθούμε,
οι Βερβενιώτες έρχονται, δεν θα μας λυπηθούνε».

Στο ρέμα κάτω γείρανε, λακάνε να γλιτώσουν,
στην Τρίπολη να φτάσουνε, ό,τι μπορούν να σώσουν.
Ρίχνουνε πίσω τ' άρματα. Αφήνουν τα κανόνια

Ver
Ένας ΤΑ



και όπως-όπως φεύγουνε, πηδώντας τα κοτρώνια.
Και τα κανόνια τ' άρπαξε αυτό το παλικάρι,
που μόνο κατά τ' όνομα το λέγαν Κατουριάρη.
Σαν ένοιωσε ο Νικηταράς τους Τούρκους να λακάνε,
βγαίνουν τα παλικάρια του, μ' ορμή τους κυνηγάνε.
Τρέχει ο Νικήτας γρήγορα. Τους Τούρκους προλαβαίνει
και με το γιαταγάνι του στον Άλλο Κόσμο στέλνει.
Σκότωσε Τούρκους πάμπολλους για να χαθεί το άγος
και για τον άθλο του αυτό λέγεται Τουρκοφάγος.
Κι έριξε ο Θεός βροχή, τους βράχους για να πλύνει,
την τούρκικη μαχαρισιά εκεί δεν την αφήνει.
Κι από της Βέρβενας ψηλά το άπαρτο το όρος
της Λευτεριάς ανοίχτηκε μεγάλη λεωφόρος.

Βέρβενα είν' η πατρίδα μου, το λέω και δακρύζω,
τα άγρια λιθάρια της όταν τα αντικρίζω.

Βέρβενα Κυνηγιάς Αρκαδίας
(Μέρος Β')

Vervena.Net

Ένας Τόπος... Μική Ιστορία

Η έδρα έγινε εδώ ψηλά της Γερουσίας,
τον Υψηλάντη να δεχθεί, Δημήτρη εκ Ρωσίας.
Με την κυβέρνηση εδώ έστω για μια βδομάδα
πρωτεύουσα τα Βέρβενα είχε η μικρή Ελλάδα.
Τυπογραφείο έφερε, βαρύ σε μια κασέλα,
μα τυπογράφο που να βρει μέσα σε φουστανέλα;
Τζάμπα τους έφαγε η ζαλιά, δεν βγαίνει εφημερίδα,
που τόσο χρειαζότανε η έρημη πατρίδα.
Τυπογραφείο μια φορά, ας είναι και για βόλτα,
δεν ξέρω να επέρασε άλλου χωριού την πόρτα.
Ο Υψηλάντης έφτασε με τον Κολοκοτρώνη,
ο κόσμος χαίρεται πολύ, η Λευτεριά ζυγώνει.
Δέκα χιλιάδες καρτερούν να τον καλωσορίσουν,
μαζί με τον ηγέτη τους τη Λευτεριά να χτίσουν.
Εξέδρα στήσανε ψηλά, στ' Αλώνια, στην Καμάρα.
Ανέβηκε και μίλησε και γίνηκε αντάρα.

Τον βλέπουν όπως το νερό βλέπουν οι διψασμένοι,
απ' όσα ως τώρα γίνανε ήταν απελπισμένοι.
Κι αφού πολλά συζήτησαν εκεί, πάνω στ' Αλώνια,
χαρτιά πήγαν να κάνουνε να μείνουνε αιώνια.
Μέσα στον πύργο τ' Αδραχτά Πετρόμπεης τους μαζεύει
και μία λύση αποδεκτή για όλους τους γυρεύει.
Μα κείνοι δεν ομνοούν, τους καβαλούν διαβόλοι,
την εξουσία θέλουνε να την κατέχουν όλη.
Οι πρόκριτοι αντιστέκονται, δεν δίνουν ηγεσία
κι ας ήρθε εδώ ο πρίγκηπας γι' αυτό απ' τη Ρωσία.
Κι ο Υψηλάντης έφυγε καβάλα στ' άλογό του
κι απελπισμένο άφησε ξωπίσω το λαό του.
Ο Παπαφλέσσας έρχεται πίσω εις το Αλώνι,
για όσα εγινήκανε όλους ενημερώνει.
Ο κόσμος ανταριάζεται. Έρχεται καταιγίδα.
-«Δεν είναι Έλληνες αυτοί; Δεν έχουνε πατρίδα;
Κάτω οι Κοτζαμπάσηδες», φωνάζουν μανιασμένοι,
«να τους σκοτώσουμ' όλους τους, είναι καταραμένοι».
Ο Θεωράκης το 'βλεπε, καζάνι 'ναι που βράζει,
στη Βρύση τους ετράβηξε, τη γνώμη τους αλλάζει.
Λόγο εκεί τους έβγαλε, πάνω σ' ένα κοτρώνι
και με τα λόγια τα σοφά, τους πρόκριτους τους σώνει.
-«Τον Υψηλάντη, αδέρφια μου, πίσω θα σας τον φέρω
κι όλους τους κοτζαμπάσηδες εγώ θα καταφέρω.
Άμα τους καθαρίσουμε χαμένοι πάμε όλοι,
γιατί αυτοί, μωρέ παιδιά, έχουν το πορτοφόλι».
Κι αφού έτσι τελείωσε αυτή η φασαρία,
στους πρόκριτους εδόθηκε μια νέα ευκαιρία.
Και πως αυτοί σηκώσανε αμέσως το κεφάλι,
ρωτήστε στη Ζαράκοβα να σας το πούνε άλλοι.
Και μάρτυρες θα μείνουνε γι' αυτά εις τους αιώνες,
η βρύση, ο πύργος τ' Αδραχτά, τ' Αλώνια, οι κοτρώνες.

(Μέρος Γ')

Κι αφού λοιπόν γραφτήκανε κι αυτά στην ιστορία,
των Τούρκων επλησίαζε η μαύρη τιμωρία.
Στις πύλες της Τριπολιτσάς βάζουν διπλή αμπάρα
κει μέσα εκρυφτήκανε, τους έπιασε τρομάρα.
Στα Βέρβενια είχε μαζευτεί όλη η Κυνουρία,
Μανιάτες κι άλλοι Λάκωνες, χωρίς αργοπορία.
Στον κάμπο κατεβήκανε την Τρίπολη ζυγώνουν,
τους Τουρκαλάδες πιο σφιχτά μέρα τη μέρα ζώνουν.
Μα τρόπο δεν εβρίσκανε στην Τρίπολη να μπούνε,
κι οι αρχηγοί τους γύρευαν συμβιβασμό να βρούνε:
Την Τρίπολη ν' αφήσουνε σ' εμάς οι Τουρκαλάδες
κι αυτοί ν' αποχωρήσουνε χωρίς άλλους μπελάδες.
Μα το καμάρι του Πραστού, Δούνιας και δυο λεβέντες,
ήρθαν εδώ για πόλεμο και όχι για κουβέντες.
Τον Τούρκο τον ξεγέλασαν, στην τάπια ανεβαίνουν,
την πύλη την ανοίγουνε και όλοι μέσα μπαίνουν.
Την πόρτα αυτή την άνοιξαν τα χέρια του Αβραντίνη
κι ο Δούνιας ή ο Νέστορας με το κανόνι ρίχνει.
Αυτοί τη νύχτα κάνανε που τρέμει ο λογισμός,
εκεί ξύλα και πελέκια και δοντιώνε ο τριγμός.
Κι αφού πολλούς εσφάξανε να διώξουν τη σκλαβιά τους,
στα Βέρβενια γυρίσανε μ' όλη τη λεβεντιά τους.
Μα βήμα βήμα έρχεται της λευτεριάς η ώρα
κι οι Βερβενιώτες κυνηγούν Τούρκους σ' όλη τη χώρα.
Στο Δράμαλη ριχτήκανε σα νά'τανε θηρία,
ο Άκουρος τους οδηγεί και γράφουν ιστορία.
Κι ο τόπος εκεί λέγεται σ' «Άκουρου τα Ταμπούρια»,
όπου εκεί ανάψανε τα ελληνικά κουμπούρια.
Κι αυτό λοιπόν της Βέρβενιας το επίλεκτο το σώμα,
ως τη Στυλίδα έφθασε και πάρα πέρα ακόμα.
Νικηταράς τους οδηγεί στις Ρούμελης τα μέρη,

όλοι μαζί να διώξουνε το τούρκικο τ' ασκέρι.
Γιατί δεν ήτανε παιδιά μόνο ο Λεωνίδας
που κίνησε απ' το Μωριά για χάρη της πατρίδας.

(Μέρος Δ')

Ο Πάνος Σκόρδης ήτανε σπουδαίος Βερβενιώτης,
οι Φιλικοί τον κάλεσαν σαν ήταν πατριώτης.
Του Ομέρ Βρυώνη όρισαν γραμματικός να μείνει
και τις πληροφορίες του στους Έλληνες να δίνει.
Κι αυτός το ρόλο έπαιξε με τέτοια αξιοσύνη,
που του Ομέρ εκέρδισε την πλήρη εμπιστοσύνη.
Τη Λειβαδιά αποφάσισε ο τούρκος να σκλαβώσει,
κι ο κόσμος ευθύς κλείστηκε στο κάστρο να γλιτώσει.
Κι ο Τουρκαλάς τους έλεγε να τον εμπιστευτούνε,
το κάστρο να του δώσουνε και ασφαλείς να βγούνε.
Αλλά ο Βρυώνης σκόπευε, παρά τη συμφωνία,
να κάνει εκεί στη Λειβαδιά μια γενοκτονία.
Κι όταν αυτοί ανοίξανε την πόρτα τη μεγάλη,
ο Σκόρδης μας τους έγνεψε κι αυτοί την κλείνουν πάλι.
Και μ' ένα γνέψιμο απλό, που ξέφυγε ακόμα
κι από του τετραπέρατου του Τουρκαλά το όμμα,
εγλίτωσε η Λειβαδιά και σώθηκε ο λαός της
και ήρθε από τα Βέρβενα αυτός ο λυτρωμός της.
Η πόλη εμεγάλωσε κι έχει πολύ ανθίσει,
τον Σκόρδη όμως ξέχασε αυτή να τον τιμήσει,
μνημείο δεν του έστησε ή έφιππο ανδριάντα,
στήλη ή άλλο μάρμαρο να τον θυμάται πάντα.
Όμως μνημείο άφθαρτο πάνω από τους αιώνες
είναι η ιστορία μας που γράφει τους αγώνες.